

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 2 juli – 10:30 uur d.d. 3 juli

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Bewoners van verpleeghuizen Zorgmedewerkers die gebruik maken van ZWIC Mensen die zorg voor kanker mijden 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Oncologen Ziekenhuizen & zorgverzekeraars Jeugd- en jongerenorganisaties Sportsector & KNVB 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Privacy-experts Laboratoria die sneltesten beoordelen Politiek verslaggevers

Samenvatting

- 'Al wekenlang gesteggel' tussen ziekenhuizen en zorgverzekeraars over de wie de 'coronarekening' gaat betalen, meldt Telegraaf. Diezelfde krant en FD schrijven dat volgens bronnen er nu een akkoord zou liggen over de verdeling van de kosten. Uit een brief in handen van het FD blijkt dat er een voorstel ligt om alle contracten voor dit jaar om te zetten naar aanneemsommen. Als vangnet is een 'hardheidsclausule' dat zorgt dat zodra ziekenhuizen toch dreigen om te vallen, zij hulp krijgen van de zorgverzekeraars.
- Artsen van het in kanker gespecialiseerde ziekenhuis Antoni van Leeuwenhoek maken zich ernstig zorgen om de forse afname van verwijzingen in vergelijking met vorig jaar. In mei was er gemiddeld sprake van meer dan 30% terugloop bij alle kankerspecialismen, waarbij huidkanker 'koploper' is met 49% minder verwijzingen dan in mei 2019. Oncologen denken dat mensen nog steeds bang om naar de huisarts te gaan i.v.m. corona. De oncologen roepen mensen op om niet rond te blijven lopen met een vlekje of knobbeltje.
- Het kort geding dat de Stichting Onnodige Vrijheidsbeperking in de Zorg (SOVIDZ) wilde aanspannen tegen de Staat komt te vervallen nu het ministerie van VWS geen algeheel bezoekverbod voor verpleeghuizen met één of meer besmettingen wil. Jan-Koen Sluijs, advocaat van SOVIDZ: "Wij zijn heel blij dat deze maatregel herzien wordt, dat betekent dat er maatwerk mogelijk is." Sluijs wijst er wel op dat ze in de gaten blijven houden hoe de bezoeksregeling wordt ingevuld door zorginstellingen.
- Aleid Wolfsen van de Autoriteit Persoonsgegevens zegt dat de huidige plannen van het Kabinet om burgers via hun telefoon te volgen, een te groot privacyrisico vormen. Volgens Wolfsen is de reden om zo'n ingrijpende maatregel door te zetten 'veel te vaag' om te rechtvaardigen. "Europese wetgeving vereist dat dit soort data alleen mogen worden vergaard als het noodzakelijk is, bv. om een pandemie een halt toe te roepen. Die noodzaak heeft het kabinet nog onvoldoende aangetoond".
- Uit RIVM-onderzoek blijkt dat het sentiment over de corona-aanpak ene stuk negatiever is. In april was nog ruim 65% (zeer) positief, nu is dat nog 39%. Zo'n 61% vindt de gedragsmaatregelen inconsistent. Het aantal deelnemers dat zich houdt aan de anderhalve meter afstand is gedaald, van 71% bij de eerste meetronde in april naar 61% nu. Over het algemeen is de steun voor de maatregelen nog wel hoog.
- Nieuwsuur meldt dat volgens verschillende wetenschappers de resultaten van de antistofftesten, zoals die van bloedbank Sanquin, waarschijnlijk een onderschatting geven: meer mensen lijken bestand tegen het virus dan tot nu toe werd gedacht. Dit zou kunnen komen doordat het aangeboren immuunsysteem van de mens zelf het virus onschadelijk maakt, waardoor een groep mensen wel besmet raakt, maar geen klachten krijgt of zelfs niet besmet raakt omdat zij resistent zijn tegen het virus.
- In AD een verhaal van Riet (87) die eerst in quarantaine moet voordat ze mag gaan wonen in een verpleeghuis van Zorggroep Noordwest-Veluwe. Haar kamer zou geen voorzieningen hebben. Volgens haar broer Theo moet Riet het doen met een toiletemmer op haar kamer zonder deksel, die één keer per dag geleegd wordt. Directeur Manon Vanderkaa van KBO-PCOB kent schrijnende verhalen van senioren, maar heeft dit niet eerder gehoord. Ze pleit ervoor om breder dan alleen het coronagevaar te kijken en ervoor zorgen dat zorginstellingen gebruik maken van alle beschikbare middelen om de kwaliteit van leven van mensen te bevorderen. TK-lid Henk Krol vindt de situatie 'te zot voor woorden' en gaat Kamervragen stellen.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)
Slachtofferaantallen

- Het aantal coronapatiënten op de IC is donderdag met 3 gedaald naar 25, zo meldt het LCPS. Voorzitter Ernst Kuipers: "De overall bezetting is nu minder dan twee COVID-patiënten gemiddeld per ziekenhuis. De aantallen zijn laag en blijven verder dalen; een goed teken, en creëert ruimte voor reguliere zorg."

- Verder meldt het LCPS dat het aantal coronapatiënten op de ic de afgelopen week ongeveer is gehalveerd.
- In ziekenhuizen worden nu 126 mensen behandeld voor coronaklachten, dertien minder dan donderdag. 586 patiënten met niet-corona-gerelateerde klachten loggen op de IC's, veertien meer dan donderdag.

Schade

- De financiële schade in de sportsector door de coronacrisis wordt tot 1 augustus geschat op een half miljard euro, zo blijkt donderdag uit een onderzoek van het Mulier Instituut, gesteund door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het sportonderzoeksinstituut schat in dat sportverenigingen en sportondernemers tussen de 400 en 600 miljoen euro aan omzet zijn misgelopen tussen half maart en 1 augustus. De totale gemiste omzet wordt geschat op 1,5 miljard euro, maar een deel daarvan wordt opgevangen door de financiële steunmaatregelen en de kostenbesparing door het sluiten van sportlocaties.

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- NOS heeft een nieuwe editie van het programma 'Het coronavirus: feiten en fabels'. Nederlanders kunnen vragen indienen. Vragen die terugkomen zijn o.a. van opa's en oma's die afvragen of zij hun (klein)kinderen weer mogen zien en knuffelen. Ook zijn er vragen of je besmet kunt raken door eten of drinken uit een vies glas? Ook zijn er vragen over de vlieg- en zomervakanties. Ook veel vragen over de 'tegenstrijdigheden'; je mag wel met meer mensen in een auto, maar op het terras moeten die mensen alsnog afstand houden.
- De Volkskrant vraagt zich af of wij in Nederland ook plaatselijke lockdowns kunnen verwachten. Daniel de Vos van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond: "De strategie die we nu hebben, is bron- en contactonderzoek. We hebben geen plannen klaarliggen om wijken of steden te sluiten", benadrukt De Vos. Mocht het ooit mis gaan, komt er maatwerk. Een eiland kun je makkelijker afsluiten dan een stadswijk.
- Op de corporate kanalen van VWS komen berichten over de volgende onderwerpen binnen: loonsverhoging van het zorgpersoneel, onbegrip over de coronamaatregelen (terug willen naar normaal), rioolwaterbesmetting, kritiek op mondkapjes en anti corona bewegingen. Ook komen er berichten over andere VWS-thema's binnen, zoals de donorwet en schone lucht.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge blijven vragen over de bonus terugkomen: 'Krijgen medewerkers van IC/ apotheek/ verpleeghuis ook een bonus?' Verder is het sentiment vrij negatief. Een nieuw onderwerp onder criticasters is het 'geheim maken van een Kamerbrief over de vaccinatie'.
- Op de social mediakanalen van minister Van Rijn waren er vooral onderlinge gesprekken over digitale zorg.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Het kort geding dat de Stichting Onnodige Vrijheidsbeperking in de Zorg (SOVIDZ) wilde aanspannen tegen de Staat vervalt nu er geen bezoekverbod voor verpleeghuizen met één of meer besmettingen komt.
- Ziekenhuizen en zorgverzekeraars lijken dicht bij een deal te zijn over de verdeling van de kosten van de coronacrisis. Zo melden bronnen rondom de onderhandeling. Mogelijk stemmen de leden van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen vanmiddag over het voorstel. Ziekenhuizen wilden in eerste instantie 100% van de misgelopen omzet uitgekeerd krijgen. Ook wilden ze aan het einde van het jaar afrekenen als duidelijk is wat de kosten en opbrengsten precies zijn. Zorgverzekeraars willen daarentegen geen 'blanco cheque' uitschrijven. Uit een brief in handen van FD blijkt dat er nu een voorstel ligt om alle contracten voor dit jaar om te zetten naar aanneemsommen, een vast bedrag voor het hele jaar. Als vangnet is een 'hardheidsclausule' dat zorgt dat zodra ziekenhuizen omvallen zij hulp krijgen van zorgverzekeraars.
- De ziekenhuizen Medisch Spectrum Twente en Ziekenhuis Groep Twente gaan ervan uit dat ze na de zomer over twee sneltesten beschikken waarmee Covid-19 is vast te stellen. Het streeklaboratorium voor microbiologie LabMicTA in Hengelo is begonnen met de voorbereidingen daarvoor. De testen zijn voor nieuwe patiënten op de spoedeisende hulp en voor personeel met verdachte klachten. Binnen 45 minuten is er een uitslag. LabMicTA neemt de komende weken twee nieuwe sneltesten van verschillende firma's onder de loep. Als ze aan zijn hoge kwaliteitseisen voldoen, worden ze aangeboden bij de ziekenhuizen.
- De 24-jarige man die in mei werd opgepakt omdat hij zich als verpleegkundige zou hebben voorgedaan in het Jeroen Bosch Ziekenhuis, moet nog 60 dagen vastzitten. De man controleerde in het ziekenhuis patiënten en diende mogelijk ook medicijnen toe, zonder dat hij bevoegd was. Volgens het ziekenhuis heeft hij misbruik gemaakt van de tijdelijk versoepelde eisen om in de zorg te werken vanwege het coronavirus.
- Ruim 2.400 medewerkers van ziekenhuis VieCuri in Venlo en Venray doen mee aan een onderzoek naar antistoffen tegen het coronavirus. Het gaat volgens VieCuri om het meest uitgebreide onderzoek naar antistoffen onder ziekenhuismedewerkers in Nederland.

- Een groep technologiebedrijven claimt een baanbrekend armbandje (Brainport-armband) te hebben ontwikkeld waardoor evenementen weer massaal toegankelijk zijn. In augustus wordt de armband getest tijdens een oefenwedstrijd van PSV met zo'n 5.000 toeschouwers. 'Dragers staan via het bandje anoniem en ongemerkt in contact met elkaar. De bandjes zenden regelmatig signalen met een code uit, waarmee gemeten wordt of ze vaak en dicht bij elkaar zijn geweest. Is dat laatste het geval, dan registreren ze elkaars code. Is een van de dragers besmet met corona, dan zendt de GGD een waarschuwingssignaal uit aan dragers van andere bandjes die in de buurt van de besmette persoon waren. Een led-lampje springt vervolgens aan op hun armbandje en het advies is dan om binnen te blijven en een coronatest te doen.'
- De NS is deze week begonnen met het plaatsen van desinfectiezuilen op Utrecht Centraal, Amsterdam Centraal, Rotterdam Centraal, Den Haag Centraal, Leiden Centraal, Eindhoven Centraal, Amsterdam Zuid en Nijmegen. De NS zegt dat het om een pilot gaat, bij succes wordt de zuil bij nog twaalf stations geplaatst.
- In de richtlijnen van het KNVB voor komend voetbalseizoen is te lezen dat supporters die de coronaregels (veiligheids- en hygiënevoorschriften) overtreden een stadionverbod van drie maanden riskeren. Wat de KNVB verstaat onder het overtreden van de regels omtrent het coronavirus is nog niet bekend. De richtlijnen daaromtrent worden nog opgesteld. Hoe gehandhaafd moet gaan worden, moet ook nog worden bekeken.
- Op een nertsenfokkerij in Landhorst (Brabant) is een besmetting met het coronavirus vastgesteld. Het bedrijf met 4.300 moederdieren wordt z.s.m. geruimd.
- De WHO geeft aan dat het risico dat huisdieren hun eigenaren infecteren zeer gering is.
- Ecolog in partnership met Pro Health Medical biedt reizigers en inwoners van de regio Eindhoven de mogelijkheid de COVID-19 q-PCR test te laten uitvoeren en een PCR-test certificaat te ontvangen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

Immuniteit en antistoffen

- Nieuwsuur meldt dat volgens verschillende wetenschappers de resultaten van de antistoftesten, zoals die van bloedbank Sanquin, waarschijnlijk een onderschatting geven: meer mensen lijken bestand tegen het virus dan tot nu toe werd gedacht. Het is volstrekt onduidelijk hoeveel mensen nu bestand zijn tegen het virus en in welke mate. Maar dat het aantal hoger ligt dan die 5,5% is zeer waarschijnlijk, zeggen wetenschappers. 'Recente studies laten zien dat het afweersysteem van een deel van de mensen het virus waarschijnlijk zonder, of met een minimale hoeveelheid antistoffen, uitschakelt. Daarnaast zijn er mensen met immuniteit - opgewekt door verkoudheidscoronavirussen - die ook lijkt te werken tegen het virus.'
- Uit die studies blijkt nog iets anders: een aanzienlijk deel van de mensen heeft nog T-cellen in het bloed, doordat ze besmet zijn geweest met een onschuldige verkoudheidscoronavirus tijdens eerdere seizoenen.
- Viroloog Rory de Vries, (Erasmus MC): "We weten nog niet goed wat het effect van die cellen is, maar waarschijnlijk hebben ze een gunstig effect op de afweer tegen het nieuwe coronavirus"
- Mihai Meta (infectioloog Radboudmc): 90% van alle infectieziekten wordt door onze aangeboren immuniteit vanzelf opgelost in het lichaam. "Voor corona weten we nog niet hoe het werkt, maar het is aannemelijk dat het immuunsysteem ook in dit geval zo werkt. We zien gevallen van families waarbij een lid positief test, en de ander negatief test en ook nooit klachten krijgt".
- Bloedbank Sanquin meldde recent dat ongeveer 5,5% van de bloeddonoren antistoffen geeft. Volgens Hans Zaaijer, leider antistofpeilingen van Sanquin: "Ik denk dat het een onderschatting is. Mensen met lichte klachten maken weinig antistoffen, die na een tijdje niet meer in het bloed te meten zijn. Waarschijnlijk hebben zij nog wel antistoffen in hun slijmvliezen. En dan is er ook nog de groep die resistent is." Het aantal mensen dat immuun of niet vatbaar is voor het virus zal een stuk hoger zijn.

Buitenland

- Vanaf maandag kunnen Nederlanders weer naar Groot-Brittannië reizen, nu de regering de twee weken quarantaine gaat opheffen. Vrijwel heel Europa staat op een lijst van 64 'veilige landen'.
- In veertig van de vijftig Amerikaanse staten loopt het aantal bevestigde coronabesmettingen sinds twee weken weer fors op. Woensdag werd op één dag een recordaantal van 52.898 besmettingen geteld.
- De Deense bekerfinale tussen AaB en SønderjyskE is in de eerste helft door de arbitrage voor bijna een kwartier stilgelegd. Volgens de wedstrijdleiding hielden niet alle bezoekers zich aan het geldende coronaprotocol. Vooral de 1,5 meterregel werd in het stadion overtreden.
- Bij het Open Franse tenniskampioenschappen op Roland Garros is publiek welkom. Ongeveer 50 tot 60% van het aantal tennissfans dat normaal welkom is, wordt nu toegelaten.
- In Spanje spelen de hoogste klassen van het Spaanse voetbal ook de rest van het seizoen zonder publiek.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)*Wat doen of laten getroffen en betrokken?*

- Een demonstratie van de organisatie 'Nederland in opstand', die tegen de 1,5 metermaatgel is, mag zaterdag niet doorgaan op het Jaarbeursplein in Utrecht. De politie heeft concrete informatie dat "grote groepen reischoppers van diverse pluimage de demonstratie willen aangrijpen om tot een gewelddadig treffen (met de politie) te komen". De groep wil ondanks het verbod toch komen demonstreren.
- Op het Mediapark in Hilversum staan vanochtend kermisexploitanten actie te voeren. Volgens een politiewoordvoerder staan er twintig tot 25 voertuigen, die niets blokkeren. De exploitanten voeren actie omdat ze bijna nergens open mogen. "Premier Rutte heeft gezegd dat we open mogen, maar van de veiligheidsregio's mogen we dat niet. 99 procent van de kermissen staat gewoon dicht. Er moet een noodfonds komen, maar dat is er ook nog steeds niet", aldus twee actievoerders.

Betekenisgeving*Welke oproepen en waarschuwingen worden gedaan?**Zorgen afname kankerverwijzingen*

- Artsen van het in kanker gespecialiseerde ziekenhuis Antoni van Leeuwenhoek (AvL) maken zich ernstig zorgen om de forse afname van verwijzingen in vergelijking met vorig jaar. In mei was er gemiddeld sprake van meer dan 30% (van 1050 naar 738) terugloop bij alle kankerspecialismen, waarbij huidkanker 'koploper' is met 49% (van 87 naar 44) minder verwijzingen dan in mei 2019.
- Internist-oncoloog Emile Voest van het AvL: "Mensen zijn kennelijk nog steeds bang in verband met corona om naar de huisarts te gaan. Maar het is nu echt veilig om te gaan! [...] We roepen de mensen op naar de huisarts te gaan bij bijvoorbeeld bloed in de ontlasting, een knobbel in de borst of een vlekje op de huid. Hoe sneller je kanker identificeert, hoe sneller de behandeling kan beginnen en hoe beter de resultaten zijn. Laat je dus niet door corona-angst leiden." De oncoloog geeft aan overleg te hebben gehad met de huisartsen. "Die geven aan dat de patiënten inderdaad nog steeds minder langskomen. Ook doen veel huisartsen nog consulten digitaal, maar dat mag geen belemmering zijn om naar de huisarts te gaan."

Jeugd- en jongerenwerk

- Organisaties uit het jeugd- en jongerenwerk pleiten bij de politiek voor de oprichting van een speciaal coronanoodfonds. Daarmee moet worden voorkomen dat speeltuinen, kinderboerderijen en verenigingen financieel ten onder gaan. Door de coronamaatregelen zaten ze maanden zonder inkomsten, terwijl uitgaven wel doorliepen. Bestuurders van Jantje Beton, Scouting Nederland en YMCA hebben Tweede Kamerleden donderdag een petitie overhandigd die door 4000 mensen uit het jongerenwerk is ondertekend. Ze gaan met hun pleidooi ook nog naar de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). "Jeugd- en jongerenorganisaties hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Nu gemeenten al torenhoge kosten maken voor de jeugd- en jeugdhulp, zijn deze organisaties belangrijker dan ooit."
- De organisaties voelen zich miskend. "Terwijl de overheid voor verschillende grote ondernemingen en sectoren diep in de buidel tast, [...] wordt het kleinschalige jeugd- en jongerenwerk op lokaal niveau vergeten". Het Rijk laat het over aan de gemeenten, maar die geven vaak niet thuis, zo stellen ze.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Jan-Koen Sluijs, advocaat van SOVIDZ, laat weten dat daarom het kort geding van de baan is. "Ons doel is bereikt. De minister heeft aangegeven dat er een vergissing is gemaakt. Verpleeghuizen moeten zo veel mogelijk openblijven. [...] Wij zijn blij dat deze maatregel herzien wordt, dat betekent dat er maatwerk mogelijk is." Sluijs wijst er wel op dat ze in de gaten blijven houden hoe de bezoeksregeling wordt ingevuld.
- KNVB geeft aan dat de richtlijnen omtrent het coronavirus een stok achter de deur zijn. "Het gaat wat ons betreft om bewustwording van regels. Daarom adviseren wij clubs om eerst met de supporters in gesprek te gaan, ook als ze zich straks toch niet aan de regels weten te houden. Mochten de fans toch keer op keer de regels overtreden, dan hebben we een stadionverbod als stok achter de deur. Maar we willen liever niet dat er straffen worden uitgedeeld. En supporters krijgen echt geen stadionverbod als ze toch juichen."

Stichting Zorg na Werk in Coronazorg (ZWiC).

- In AD vertelt zorgverlener Ria (66), die zelf corona kreeg en op de IC belandde, mag als aanspraak doen op geld uit een speciaal daarvoor opgericht fonds. Verzorgenden, verpleegkundigen en artsen in opleiding kunnen een bijdrage ontvangen van de Stichting Zorg na Werk in Coronazorg (ZWiC). Dankzij meer dan zeventien donaties is er inmiddels bijna vier miljoen euro opgehaald. Zorgminister Hugo de Jonge heeft beloofd dat het bedrag wordt verdubbeld, daarmee staat de teller nu op bijna 8 miljoen euro.

- Ria is blij met de steun van de Stichting Zorg na Werk in Coronazorg (ZWIC), omdat ze daar bijvoorbeeld extra uitgaven voor fysiotherapie van kan bekostigen. Of ze iemand iets kwalijk neemt? "De enige die ik wat kwalijk kan nemen is de regering, die is in de strijd tegen corona te laat met beschermende kleding begonnen. De verzorgingshuizen en verpleeghuizen hingen er maar een beetje bij." Ze baalt. "Mijn kwaliteit van leven is nog maar 50 procent van wat het geweest is. Het is nu mooi weer, maar ik kan geen eind gaan fietsen omdat ik al boodschappen heb gedaan. Daarna moet ik rusten. Anders ben ik helemaal total loss."

Quarantainemaatregelen in verpleeghuizen

- In AD een verhaal van Riet (87) die eerst in quarantaine moet voordat ze gaat wonen in een verpleeghuis van Zorggroep Noordwest-Veluwe. Volgens haar broer Theo is de manier waarop dit gaat schandig, zo heeft haar kamer geen voorzieningen: "Een toiletemmer op haar kamer, zonder deksel, die één keer per dag geleegd wordt. Dat is toch niet van deze tijd? Kan dat niet anders?" Theo noemt het eenzame opsluiting.
- Een woordvoerder van de zorggroep geeft aan: "In geval van een crisisopname met quarantaineverpleging kan dat betekenen dat er tijdelijk een mobiel toilet op de kamer staat. Dat is natuurlijk niet hoe wij het willen, maar als mensen een crisisopname nodig hebben, heb je soms geen alternatief". Volgens de woordvoerder is de situatie van tevoren doorgesproken: "Het kan geen verrassing zijn geweest".
- Riet geeft zelf aan dat ze het schandig vindt dat ze zich niet fatsoenlijk kan verschonen "En die po-stoel is ook geen pretje. Er zit geen deksel op. Ik heb er maar een handdoek overheen gelegd. Maar ja, ik ben 87 jaar, ik moet me er maar bij neerleggen." Volgens De Stentor heeft ze een kaart waarop ze de dagen afkruist.
- Tweede Kamerlid Henk Krol van de Partij voor de Toekomst vindt de situatie van Riet Giesen "echt te zot voor woorden. Oude bomen moet je al niet willen verplaatsen en dan dit. Ik begrijp dat er soms mensen uit verzorging in quarantaine moeten worden geplaatst, maar deze situatie is gewoon niet menselijk. Vreselijk, dit moeten we zo echt niet doen met onze senioren. Ik ga hier zeker Kamervragen over stellen."
- Directeur Manon Vanderkaa van KBO-PCOB heeft vragen. "We horen heel veel schrijnende verhalen van senioren. Ik ken de specifieke details van deze mevrouw natuurlijk niet, maar ik ken geen ander voorbeeld van dit soort omstandigheden. En dat terwijl de regelingen rondom verzorgingshuizen zo versoepeld zijn. We moeten echt breder kijken dan alleen het coronagevaar en zorgen dat zorginstellingen gebruik maken van alle beschikbare middelen om de kwaliteit van leven van mensen te bevorderen. Dit doet ouderen zo'n verdriet en zorgt voor zoveel wanhopige families. Dit kan echt traumatisch zijn voor mensen."

Verdeling corona-zorgkosten

- Corona heeft de ziekenhuisbegroting behoorlijk ontwricht. Zo heeft het Erasmus MC al een vacaturestop aangekondigd voor niet-zorgpersoneel. Voorzitter Diederick Gommers NVIC: "De financiële vooruitzicht zijn niet goed" [...] "Als we KLM op de been houden, gaan we toch geen ziekenhuizen laten omvallen?"
- Het Elisabeth-Tweesteden Ziekenhuis verwacht eind dit jaar een omzetsdaling van ongeveer 20%. Marcel Vrijhoeven, manager zorginkoop: "op een begroting van 500 miljoen zal 100 miljoen niet binnenkomen. De inkomsten dalen en gelijktijdig stijgen de kosten. Coronapatiënten zijn dure patiënten. Tel daarbij op extra zorgpersoneel, PBM, testcapaciteit, technologie voor beeldbellen, extra schoonmaak en een anderhalvemeterproof ziekenhuis."
- Volgens het FD kijken zorgverzekeraars ook naar de eigen vermogens van de ziekenhuizen, die zijn de laatste jaren opgelopen tot zo'n €7 mrd. 'Kunnen ziekenhuizen daar niet op interen? Dat brengt alleen weer nieuwe problemen met zich mee: banken stellen strenge eisen aan vermogens bij het verlenen van kredieten. Dus als ziekenhuizen de eigen vermogens moeten aanspreken, zullen ook de banken moeten meebewegen.'
- Op de vraag 'wat merkt de premiebetaler hiervan?' schrijft het FD: 'Sommige voorspellingen gingen uit van een verhoging van de zorgpremie van wel €250 voor volgend jaar. Waarschijnlijk zal dat zo'n vaart niet lopen. Als de meerkosten onder de drempel van 2% blijven en zorgverzekeraars dat volledig zouden doorberekenen, komt dat volgens de Erasmus Universiteit uit op een verhoging van max. €75. Dat bedrag komt wel bovenop premieverhogingen die ongeacht corona kunnen komen. Zorgkosten lopen namelijk elk jaar op. Zo kostte de ziekenhuiszorg vorig jaar zo'n €29 mrd en dat was 4% meer dan het jaar ervoor.'

App

- Aleid Wolfsen van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) zegt dat de huidige plannen van het Kabinet om burgers via hun telefoon te volgen een te groot privacyrisico vormen. "Voorlopig is onvoldoende gegarandeerd dat de gegevens die de overheid wil verzamelen anoniem blijven. De noodzaak om deze hypergevoelige data te vergaren is onduidelijk en er zijn onvoldoende waarborgen dat de informatie goed wordt beveiligd. [...] Europese wetgeving vereist dat dit alleen mag als het noodzakelijk is, bv om een pandemie te stoppen. Die noodzaak heeft het kabinet nog onvoldoende aangetoond", zegt Wolfsen.

Context

Terugblik en vooruitblik politiek jaar

- Diverse terug- en vooruitblikken op het politieke jaar. Xander Van der Wulp kiest bij OP1 de persconferentie van 15 maart uit: "Ik denk dat, dit fragment hebben we uitgekozen als meest indrukwekkende moment van de afgelopen maanden. Er is natuurlijk enorm veel gebeurd. Corona heeft totaal overheerst, de politieke agenda. Dit was wat mij betreft de persconferentie waarin het echt concreet werd. De terrassen moesten binnen één uur dicht, de kinderen moesten thuisblijven van school. Toen werd het echt serieus en anders dan 'we mogen geen handen meer schudden'." Joost Vullings in dezelfde uitzending: "Kijk als je met de kennis van nu terugkijkt naar het hele proces dan zou het kabinet heel veel dingen anders hebben gedaan en sommige dingen dat moet natuurlijk ook uitgezocht worden als ze gaan evalueren. (...) Uiteindelijk moet je kijken: wat heb je verwijtbaar fout gedaan. Want heel veel dingen wist je nog niet."
- Wilco Boom noemt het een 'ongekend halfjaar'. "Het doet me heel erg denken aan 2002, het jaar dat Fortuyn vlak voor de Kamerverkiezingen werd vermoord. Toen ging er ook een enorme schok door Den Haag. Nu praten we over iets anders, over een totaal onverwachte economische crisis, van een ongekende omvang." Boom verwacht dat de spanningen in de coalitie op gaan lopen: "Vergeet niet, er zitten straks drie lijsttrekkers in het kabinet: Rutte, De Jonge, en Kaag. Die zullen zich na de zomer allemaal willen gaan profileren, dus dat kan spanningen gaan opleveren. En dan hebben we het nog niet gehad over een tweede golf van de coronacrisis die er misschien nog komt. Dus we gaan ons niet vervelen in Den Haag."
- Wouter de Winther stelt dat 'sommige gedragingen van Kabinet én Kamer de indruk wekte dat de noodtoestand was uitgeroepen "Zo legde het parlement zichzelf een soort vergaderverbod op. Op een zeker moment bleken de fractievoorzitters zelfs per besloten videoconferentie te bepalen welk debat de Kamer wel of niet mocht voeren. Het individuele recht van parlementariërs, werd zonder pardon opzijgezet." Intussen verschoot het kabinet zich zeker in het begin van de crisis wel heel erg achter 'de experts', "een mysterieuze clubje deskundigen dat adviezen gaf die de facto als decreten werden opgevolgd door de ministers." Met name de wekelijkse benen-op-tafel-sessies in het Catshuis springen De Winther in het oog. "Hier werden belangrijke besluiten voorgerekookt over vrijheidsbeperkingen voor burgers en bedrijven, zonder dat er iets over werd vastgelegd. Hierdoor blijft zowel nu als in de toekomst onmogelijk om vast te stellen wie nou eigenlijk wat vond en besloot. Of liet liggen."

Onderzoeken en opiniepeilingen

- Uit onderzoek van de universiteit van Tilburg blijkt dat veel mensen die tot de risicogroepen behoorden, zich in de eerste weken van de virusuitbraak wel zorgen maakten, maar geen extra maatregelen namen. De universiteit deed nog voordat het virus opdook onderzoek onder 3.500 mensen. In maart kregen zij nieuwe vragen over hun gezondheid. Nam aanvankelijk slechts de helft maatregelen, later steeg dit tot twee derde. Vrouwen namen iets vaker maatregelen dan mannen, en mensen met een hogere opleiding deden dat iets vaker dan mensen met een lagere opleiding. Een grote groep deed echter niets aan preventie.
- Uit een enquête van Nieuwsuur onder alle 355 gemeenten, waarvan 238 hebben meegedaan, blijkt dat er per gemeente enorme verschillen zijn in het aantal coronaboetes dat is uitgeschreven door de boa's.
- Het RIVM heeft voor de 4e keer onderzocht hoe mensen omgaan met de coronaregels van de overheid. Een paar conclusies: 1.) 61% van de deelnemers vindt de gedragsmaatregelen inconsistent. Meer dan de helft legt dat naar eigen zeggen naast zich neer en volgt de regels op, maar 31 tot 43% raakt in de war of is minder gemotiveerd om zich aan de regels te houden. 2.) Het aantal deelnemers dat zich houdt aan de 1,5 meter afstand is gedaald, van 71% bij de eerste meetronde in april naar 61% nu. Andere hygiëneregels, zoals niezen in elleboog en vaak handenwassen, worden relatief goed opgevolgd: daar zijn nauwelijks schommelingen te zien. 3.) Ruim 90% van de deelnemers geeft aan kritische meningen van anderen te horen over hoe goed de maatregelen helpen of over voors en tegens over de regels. Ook is het sentiment over de Nederlandse corona-aanpak een stuk negatiever. In april was nog ruim 65%(zeer) positief, nu is dat nog 38%. 4.) Meer dan 80% denkt dat het kabinet zich goed laat informeren voordat het besluiten neemt. Over het algemeen is de steun voor de maatregelen nog wel hoog, zegt gedragsdeskundige Marijn de Bruin van het RIVM.